

Sygn. akt VP 170/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 czerwca 2018 roku

Sąd Rejonowy / Okręgowy w Rybniku V Wydział

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Wiesław Jakubiec

Sędziowie

Ławnicy:

Protokolant: starszy protokolant sądowy Izabela Niedobecka-Kępa

przy udziale ./.

po rozpoznaniu w dniu 15 czerwca 2018 roku w Rybniku

sprawy z powództwa D. N., M. P.

przeciwko Spółce (...) S.A. w B.

o deputat węglowy

1. oddala powództwo D. N.,
2. odstępuje od obciążania powódki kosztami postępowania,
3. umarza postępowanie w stosunku do M. P.
4. odstępuje od obciążania powoda kosztami postępowania.

Sygn. akt V P 170/18

UZASADNIENIE

W pozwie (odwołaniu) powód M. P. wniósł o zasądzenie mu od Spółki (...) S.A. w B. kwoty 10 000 zł tytułem świadczenia rekompensacyjnego z tytułu utraconego węgla wskazując w uzasadnieniu, że nie zgodził się na zmianę warunków pracy i płacy w zakresie utraty prawa do deputatu po przejściu na emeryturę w wyniku czego uważa że nie stracił prawa do bezpłatnego węgla.

W odpowiedzi na ww. pozew strona pozwana wniosła o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wskazując, że powód nie jest „osobą uprawnioną” w rozumieniu ustawy z dnia 12.10.2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz. U. z 2017, poz. 1971), gdyż w momencie przejścia na emeryturę i pobierania tego świadczenia nie przysługiwało mu prawo do bezpłatnego węgla.

W pozwie (odwołaniu) powódka D. N. wniosła o zasądzenie jej od Spółki (...) S.A. w B. kwoty 10 000 zł tytułem świadczenia rekompensacyjnego z tytułu utraconego węgla wskazując w uzasadnieniu, że odchodząc na świadczenie

przedemerytalne miała zapewnienie, że zachowane jej zostaną wszystkie dotychczasowe przywileje „tak jak dla emerytów”.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wskazując, że powódka nie jest „osobą uprawnioną” w rozumieniu ustawy z dnia 12.10.2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz. U. z 2017, poz. 1971).

Zarządzeniem z dnia 19.03.2018 r. sprawa z powództwa D. N. (V P 198/18) została połączona do wspólnego prowadzenia i rozpoznania ze sprawą z powództwa M. P. (V P 170/18).

Na rozprawie w dniu 15.06.2018 r. powód M. P. cofnął pozew i złożył wniosek o nieobciążanie go kosztami postępowania podnosząc, że był subiektywnie przekonany o tym, że nie podpisując zmienionych warunków pracy i płacy nie utraci prawa do deputatu. Dodał, że uważał, iż spełnia warunki ustawowe i z uwagi na krótki upływ czasu na złożenie odwołania nie miał możliwości zapoznania się wcześniej z sądową interpretacją przepisów ustawy. Wskazał również na swoją trudną sytuację materialną.

Sąd ustalił, co następuje:

Powód M. P. w wyniku odmowy przyjęcia wypowiedzenia zmieniającego z 5.11.2014 r. w zakresie utraty prawa do bezpłatnego węgla po przejściu na emeryturę lub rentę lub świadczenie przedemerytalne rozwiązał z (...) SA Oddział KWK (...) w R. (poprzedniczki prawnej strony pozwanej - Spółki (...) S.A. w B.) umowę o pracę z dniem 28.02.2015 r. Od 1 marca 2015 r. przeszedł na emeryturę, do której prawo miał ustalone już od 20.11.2014 r.

Dowód: przesłuchanie wstępne powoda, wypowiedzenie zmieniające k. 7, świadectwo pracy, decyzja o przyznaniu emerytury k. 6; oświadczenie powoda k. 8; bezsporne

Powódka D. N. pod koniec 2013 r. rozwiązała stosunek pracy z pracodawcą- kopalnią KWK (...) (poprzedniczką prawną strony pozwanej- Spółki (...) S.A. w B.) celem przejścia na świadczenie emerytalne. Otrzymywała deputat węglowy do końca 2014 r.. W dniu grudnia 2015 r. przeszła na świadczenie emerytalne.

Dowód : przesłuchanie powódki D. N. k. 83v, akt sprawy V P 198/18: pismo z dnia 7.02.2018 r. k. 5 , bezsporne

W wyniku porozumienia z dnia 20.12.2004 r. pomiędzy Zarządem (...) SA, a organizacjami związkowymi emeryci i renciści, a także osoby przebywające na świadczeniu przedemerytalnym miały prawo bezpłatnego deputatu węglowego (załącznik nr 14 Porozumienia). Uchwałą nr 875/2014 z dnia 19.09.2014 r. Zarząd (...) S.A. wypowiedział postanowienia ww. Porozumienia wyniku czego z dniem 1.01.2015 r. nastąpiła likwidacja prawa do tego świadczenia w stosunku do ww. osób.

Dowód: wyciąg z protokołu Zarządu (...) z dnia 19.09.2014 r. k.24

Decyzją z dnia 22.01.2018 r. nr 5/N/NP/ (...)/AS/03 (...) strona pozwana odmówiła powodowi wypłaty świadczenia z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla wskazując w uzasadnieniu, że przejścia powoda na emeryturę nastąpiło w czasie, kiedy przepisy zakładowe (...) S.A. nie przewidywały już dla emerytów prawa do bezpłatnego węgla

Dowód: decyzja z dnia 22.01.2018 r. k. 4

Decyzją z dnia 5.02.2018 r. nr 5/N/NP/ (...)/AS/06 (...) strona pozwana odmówiła powódce wypłaty świadczenia z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla wskazując w uzasadnieniu, że przejścia powoda na emeryturę nastąpiło w czasie, kiedy przepisy zakładowe (...) S.A. nie przewidywały już dla emerytów prawa do bezpłatnego węgla

Dowód: decyzja z dnia 5.02.2018 r. k. 4

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci ww. dokumentów, przesłuchania wstępnego powoda, przesłuchania powódki które wzajemnie się uzupełniają tworząc spójny i wyrazisty obraz przedstawiający stan faktyczny sprawy, który co do zasady nie był sporny między stronami.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo D. N. nie zasługiwało na uwzględnienie. Powódka żądała zasądzenia od strony pozwanej świadczenia rekompensacyjnego w wysokości 10 000 zł powołując się na przepisy ustawy z dnia 12.10.2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz. U. z 2017, poz. 1971).

Świadczenie rekompensacyjne przysługuje osobie uprawnionej w wysokości 10 000 zł (art. 3 w zw. z art. 4 ww. ustawy).

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ww. ustawy „osobą uprawnioną” do przedmiotowego świadczenia jest:

a) emeryt i rencista mający ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, zwanej dalej „rentą”, i pobierających to świadczenie, uprawnionych w trakcie pobierania świadczenia z tytułu emerytury lub renty do bezpłatnego węgla na podstawie postanowień układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, które utraciły moc obowiązującą przed dniem wejścia w życie ustawy, na skutek zawartych porozumień lub dokonanych wypowiedzeń,

b) wdowy, wdowcy i sieroty mających ustalone prawo do renty rodzinnej po osobie, o której mowa w lit. a.

Ustawa z dnia 12.10.2017 r. jest ustawą specjalną i nie jest możliwe- wbrew sugestii powódki- rozszerzająca interpretacja jej przepisów. Powódka nie spełnia warunków ustawy- nie jest osobą uprawnioną do otrzymania świadczenia rekompensacyjnego. Powódka w momencie przejścia na emeryturę i rozpoczęcia pobierania tego świadczenia (w 2016 r.) nie była jako emerytka uprawniona do bezpłatnego węgla na podstawie postanowień układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, które to uprawnienie następnie utraciłyby dopiero moc obowiązującą. Już bowiem od 1.01.2015 r. w (...) SA (do której należały KWK (...) i KWK (...)) nastąpiła likwidacja prawa do deputatu węglowego dla emerytów i rencistów na podstawie Uchwały Zarząd (...) S.A. nr (...) z dnia 19.09.2014 r. wypowiadającej postanowienia Porozumienia z dnia 20.12.2004 r. dające wcześniej takie prawo emerytom i rencistą. Powódka ma świadomość powyższego ale uważa, że została skrzywdzona zapisami ustawy. Okoliczność, że w momencie likwidacji deputatu węglowego powódka była na świadczeniu przedemerytalnym, w ramach którego otrzymywała świadczenia (w tym deputat węglowy) z byłego zakładu pracy „jak emeryt” nie oznacza, że należy ją uznawać za „emeryta” w rozumieniu ww. ustawy. Z uzasadnienia projektu przedmiotowej ustawy oraz z wypowiedzi medialnych posłów oraz ministra właściwego do spraw gospodarki wynika, że ustawodawca miał świadomość, że ustawa nie obejmie wszystkich grup osób, które utraciły w przeszłości prawo do deputatów węglowych. Ustawodawca ograniczył to świadczenie tylko do emerytów, rencistów i wdów, wdowców, sierot mających ustalone prawo do renty rodzinnej po ww. osobach. Nie ma zatem powodów aby stosować- jak twierdzi powódka- w niniejszej sprawie wykładnię systemową i celowościową w wyniku której miałaby zostać objęta regulacją ustawy, gdyż wykładania językowa i historyczna przepisów ustawy jest precyzyjna, jasna i zrozumiała - powódka nie spełnia ustawowych kryteriów „osoby uprawnionej”, gdyż ustawodawca nie chciał objąć jej tą regulacją. Istotny jest również fakt, iż zgodnie z art. 6 ww. ustawy rekompensaty są finansowane z dotacji celowej przyznanej przez ministra właściwego do spraw gospodarki, a zatem świadczenie rekompensacyjne nie wynika z jakiegoś wcześniejszego stosunku zobowiązaniowego istniejącego pomiędzy powódką a stroną pozwaną, nie jest wypłacane z prywatnych środków finansowych strony pozwanej (spółka ta jest jedynie podmiotem odpowiedzialnym za wypłatę świadczenia realizowanego z budżetu Państwa). Mając powyższe na uwadze Sąd, na podstawie ww. przepisów, orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku.

Wobec cofnięcia pozwu postępowanie w stosunku do powoda M. P. należało umorzyć zgodnie z art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 203 § 1 k.p.c. i art. 469 k.p.c. Okoliczności niniejszej sprawy nie wskazują, aby cofnięcie pozwu było

sprzeczne z prawem lub zasadami współzycia społecznego albo zmierzało do obejścia prawa lub naruszało słuszny interes pracownika. Cofnięcie pozwu jest zatem dopuszczalne, o czym orzeczono jak w punkcie 3 sentencji.

Strona pozwana wygrała postępowania i należy jej się zwrot kosztów procesu, jednak zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Zastosowanie przez sąd art. 102 kpc powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należą zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974 r. II CZ 223/73). O tym, czy w konkretnej sprawie zachodzi "szczególnie uzasadniony wypadek" w rozumieniu art. 102 kpc decyduje m.in. sposób prowadzenia procesu przez stronę przegrywającą sprawę. Jeżeli prowadzi ona proces w sposób nielojalny, np. przez usiłowanie wprowadzenia sądu w błąd, albo celowo dąży do przewleczenia procesu lub zwiększenia jego kosztów, to taka strona nie zasługuje na potraktowanie jej w uprzywilejowany sposób i na zwolnienie od zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1973 r. II CZ 210/73).

Odstępując od obciążania powodów kosztami zastępstwa procesowego Sąd miał na okoliczności sprawy- uzasadnione ich przekonanie aż do czasu rozprawy słuszności dochodzonego roszczenia oraz ich sytuację materialną.

Powódka występująca w sprawie bez profesjonalnego pełnomocnika wnosząc pozew (odwołanie) pozostawała w subiektywnym przekonaniu o tym, że jako osoba której obiecano przy przejściu na świadczenie przedemerytalne zachowanie uprawnienia do deputatu węglowego (tak „jak emerytom”) nadal to prawo posiada i z tego tytułu należy jej się świadczenie rekompensacyjne.

Powód, występujący w sprawie bez profesjonalnego pełnomocnika, wnosząc pozew (odwołanie) pozostawał w subiektywnym przekonaniu o tym, że jako osoba która nie zgodziła się na zmianę warunków pracy i pracy w zakresie prawa do deputatu węglowego ma nadal zachowane uprawnienia do deputatu węglowego i z tego tytułu należy mu się świadczenie rekompensacyjne. Mylący dla powoda był również fakt, iż jeszcze przed 1.01.2015 r. miał on już ustalone prawo do emerytury. Niezwłocznie po przedstawieniu przez Sąd na rozprawie stanowisk stron powód cofnął pozew. Powód nie dążył do przewleczenia procesu czy zwiększenia jego kosztów.

W momencie wnoszenia pozwu nie było analiz prawnych ani orzeczeń które interpretowałyby przepisy ustawy, a termin do wniesienia pozwu był terminem zawitym. Udział pełnomocnika pozwanego ograniczył się z kolei tylko do złożenia standardowej (według wcześniej przygotowanego wzoru) odpowiedzi na pozew i wniosku o zwrot kosztów zastępstwa procesowego. Pełnomocnik pozwanego nie był obecny na rozprawie w dniu 15.06.2018 r.

Za zasadnością wniosków powodów o nieobciążanie ich kosztami postępowania przemawia również ich trudna sytuacja materialna, którą opisali podczas rozprawy 15.06.2018 r.

Mając na względzie powyższe Sąd uznał, iż w sprawie zachodziły szczególne okoliczności uzasadniające odstąpienie od obciążania powodów kosztami postępowania. W świetle powyższego, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 623) w zw. z art. 102 kpc, Sąd orzekł jak w pkt 2 i 4 sentencji.